

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

PARTI FRÅN GOTTSKÄR. — AMATÖRFOTO. E. AGRELL.

16:DE ÅRG.

DEN 6 JUNI 1915.

N:o 36.

Foto. Leverin & Co, Sthlm.

ANVÄND. ÖFR. ÖFR. ÖFR. ÖFR. ÖFR.

J. Hallman

Den man, hvars bild i dag återfinnes på H. 8. D:s första sida, har mer än någon annan satt sin prägel på det svenska stadssamhällets yttre form, som de sista åren på förra och början af detta århundrade varit i färd med att växa sig fram. *Per Olof Hallman* har nämligen förtjänsten af att i Sverige ha introducerat kännedomen om modern stadsplanekonst och bragt den i tillämpning på ett större antal stadssamhällen än hittills någon annan.

Arkitekten Hallman är född i Ödeshög af Östergötlands län den 16 maj 1869. Föräldrarna voro sjökaptenen Olof Hallman och hans maka Ada Petersson. Efter att 1887 ha aflagt mogenhetsexamen kom han som student till Tekniska högskolan, hvarefrån han aflade afgångsexamen 1890. Han genomgick därefter konstakademien 1890—93, hvarpå han erhöill anställning vid Stockholms stads byggnadskommission och följande år blef e. o. tjänsteman vid stadens byggnadsnämnd. Vid denna vardt han sedermera under längre tid fäst, från 1898 som amanuens och från 1904 som arkitekt. Sedan 1909 består hans hufvudsyssla i hans ställning som sakkunnig ledamot af Stockholms stads stadsplanekommission, hvarjämte han sedan 1913 är vice stadsarkitekt i hufvudstaden.

För att förstå Hallmans insats i den svenska stadsplanekonsten bör man erinra sig huru förhållandena vid hans framträdande lågo på detta område.

Tidigare än något annat land hade Sverige i 1874 års byggnadsstadga fått för hela landet gemensamma, omfattande bestämmelser jämväl rörande stadsplaners uppgörande. Den stadsplanetyp, som därigenom föreskrefs, var den, hvilken redan på 1860-talet vunnit tillämpning i t. ex. Stockholm, Göteborg och Malmö och hvars mest utmärkande drag voro hänsyn till behovet af ljus och luft samt till monumentalitetens kraf. I stadgan påbjödos breda esplanader i olika riktningar genom staden, rikligt med planteringar, breda gator och trädgårdsplaner genom byggnadskvarteren, ganska rymliga gårdsrum föreskrefvos, och planerna skulle tillfredsställa skönhetsinnets anspråk på omväxling och prydlighet. Hade denna stadga blifvit lika väl tillämpad, som den är vackert och klokt tänkt, hade den säkerligen blifvit våra städer till både nytta och glädje. Men när den ganska allmänt för de mindre städerna tillämpades så, att rektangulära planer med en viss normaltyp med ett rektangulärt esplanadsystem fastställdes fullkomligt oberoende af sådana befintliga förhållanden som gator, byggnader och terräng; när härtill kom, att stadgan icke påbjöd eller gaf möjligheter till att effektivt reglera hushöjderna och tillåt byggnadsytorna inom de olika städerna, utan äfven i de medelstora och mindre städerna husen sköto allt högre i höjd och gårdsutrymmena krympte allt mera tillsammans utan afseende på hvad städernas ringa storlek i verkligheten kräde; när stadgan på detta sätt kom att leda till fullkomligt onaturliga förhållanden, uppstodo dessa fulhetens, tråkighetens och vantrefnadens eldorado, hvilka de, som besökt något antal af de bland våra stadssamhällen, som på 1870- och 1880-talen företedde en mera snabb utveckling, så väl känna till.

I afseende på denna utveckling kan Sverige visserligen icke sägas vara enastående. Liknande förekom nog i de flesta länder och det var först Wiener-arkitekten *Camillo Sitte*, hvilken genom ett år 1889 utgifvet arbete höjde ett protestrop mot detta stadsplanerandes schablonism och brist på känsla för de estetiska och historiska värden, som funnos för handen. Det var ett ord i sinom

tid, som icke behöfde vänta på gensvar. Den, som först lystrade till det i vårt land, var Hallman och han har sedermera haft tillfredsställes se de nya idéerna hos oss komma till genombrott i renare form och i större utsträckning än kanske någon annorstädes. Och med estetiken följde, som en annan stor svensk stadsplanekonstruar framhållit, "allt annat hvad godt och sundt är inom stadsanläggningskonsten eller kanske rättare: det visade sig genast, att det att göra stadsplanerna vackra var ett med att göra dem förnuftiga, d. v. s. taga hänsyn till de bestående förhållandena, terrängen, trafiken, solen och vinden. Det vart vår inom svenska stadsanläggningskonsten".

Sitt största arbete har Hallman gifvetvis utfört inom Stockholms stad, där de flesta nyare partierna sålunda formats af hans hand och där han i egenkap af sakkunnig ledamot af stadsplanenämnden har i uppdrag att företaga en fullständig revision af hufvudstadens stadsplan. I själva verket måste en sådan revision permanent fortgå. En stad bör nämligen endast till sina grunddrag varaixerad genom en fastställd stadsplan. Ty huru denna än studerats i plan, modell, perspektiv, är det dock en hel del, som framträder, först när byggandet fortskrider, och t. ex. genom en liten riktningssändring här, en terrass där kan då grundplanen ofta förbättras och blifva mera naturligt utvuxen, staden mera spontant *byggd*, än den skulle blifvit efter det i förväg uppgjorda schemat. *En stadsplan är aldrig färdig*.

Men härutöfver har hans verksamhet sträckt sig till ett mycket stort antal andra svenska stads- och köpingssamhällen och icke få af de tidigare uppgjorda rektangelplaner, efter hvilka det lyckligtvis ännu icke blifvit bygd, ha af hans hand blifvit omarbetade. Af stadsplaner, som sålunda präglats af Hallman, må här uppräknas Kiruna, Boden, Haparanda, Örnsköldsvik, Orsa, Leksand, Gäfle, Hedemora, Ludvika, Norberg, Uppsala, Sigtuna, Väs erås, Köping, Vaxholm, Strängnäs, Södertälje, Karlstad, Uddevalla, Vänersborg, Norrköping, Vadstena, Jönköping, Borås, Oskarshamn, Kalmar, Landskrona, Sköfde, Skellefteå, Umeå, Vimmerby, Östhammar m. fl. Icke minst i småstäderna har han utfört ett pietetsfullt arbete, för hvilket ej blott dessa utan äfven hela vårt folk är honom tack skyldiga.

Äfvenledes har Hallman utfört planer för en stor del af villaorterna i Stockholms grannskap såsom för Saltsjöbaden, Storängen, Djursholm, Lidingö villastad, Enskede, Nynäs o. s. v. Öfverhufvud är det ju så, att den nya stadsplanekonsten nästan var en förutsättning för att ett egnahemsbyggande med lust och glädje skulle komma till stånd, under det att rektangelplanerna med höga byggnader och trånga gårdar voro som enkom uppiunna för hyre-hus-industriens räkning.

Hallman har emellertid icke nöjt sig med att själf vara verksam som stadsplanekonstens praktiske utöfvare. Han har dessutom genom lärareverksamhet utöfvat ett icke ringa inflytande på uppväxande generationer af ingenjörer och arkitekter. Redan 1897 blef han docent i stadsplanekonst vid Tekniska högskolan och tjänstgör där sedan 1914 såsom speciallärare. Därjämte är han sedan 1909 lärare vid högre landtmäterikurserna.

Äfven af k. öfverintendentsämbetet har Hallmans erkända förmåga tagits i anspråk. Sedan 1906 är han arkitekt därstädes.

För öfrigt har Hallman anlitats som prisdomare vid en mängd stadsplanetälingar, såsom i Helsingfors, Tammerfors, Trollhättan o. s. v.

Skansen hade i år ställt in sin traditionella vårfest med dess populära marknad och andra förlustelser och i enlighet med tidens allvarsstämning i stället anordnat en fyra dagars kombinerad musik- och diktarfest, Svenska Daggar. På programmet stod sålunda symfoni- och vokalkonserter, ägnade våra mest kända kompositörer och oftast under deras egen medverkan, vidare ha åtskilliga af våra skaldar deltagit och läst upp egna dikter och slutligen har hvarje afton på den betydligt utvidgade friluftsteatern gifvits Max Bruchs bekanta och i Tyskland ofta giina operadikt "Gustaf Adolf", praktfullt uppsatt af Ivar Hedqvist och under ledning af hofkapellmästare Järnefelt. Tyvärr var vädret åtminstone de första dagarne ej så särdeles gunstigt och på grund häraf var publiktillströmningen ej så stor, som man kunnat vänta. Öfver ett tusental personer ähörde dock hvarje afton festspelen, då operasångare Herou utförde Gustaf Adolfs roll och operasångerskan fru Lisa Järnefelt Leubelfings. Öfver 200 statister medverkade jämte en 60 man utvald orkester.

4. 8 1/2 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Öfverst: EN ÖGONBLICKSBILD FRÅN VÅRFÄSTEN I UPSALA D. 22 MAJ. Erkebiskop Söderblom (1), herr o. fru Anders Zorn (2-3), samt studentkårens ordförande (4). Foto. Angel, Upsala.

Nederst: "GUSTAF ADOLF" PÅ SKANSENS FRILUFTSTEATER.

Klicke: Kem. A.-B. Remig Silfversparre, Skim.-Gö.

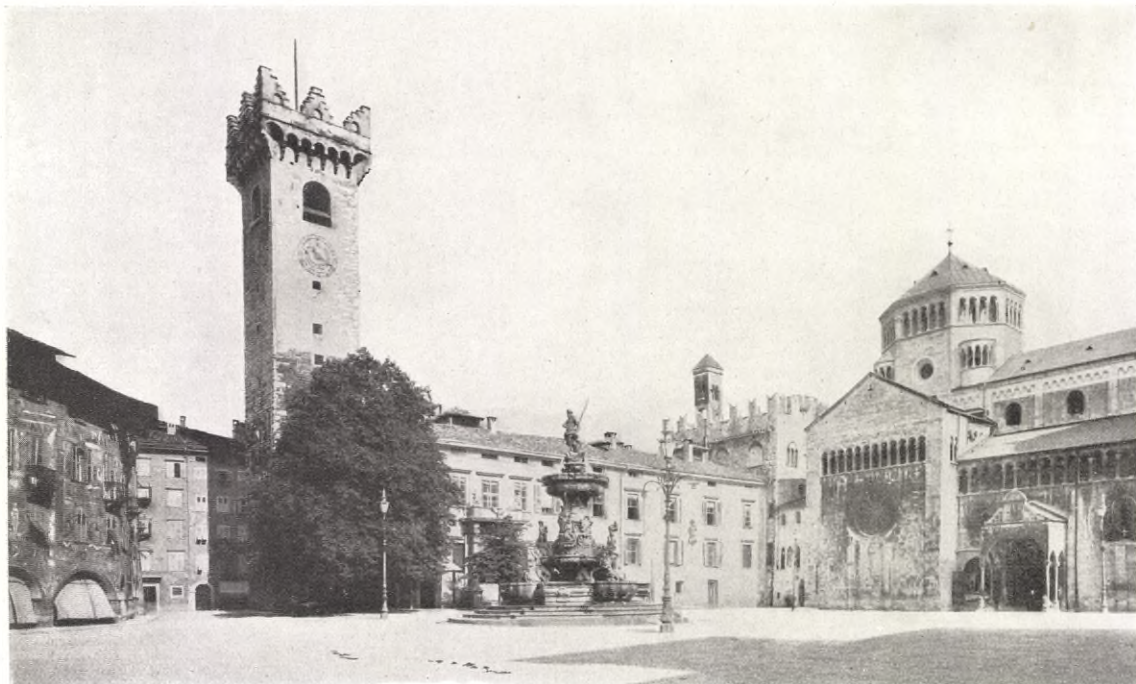
BENEDIKTUS XV. — KONUNG KONSTANTIN.

Efter ett porträtt med 1875 års särskild medgifvande, efter direkt hemställan från furst v. Bülow, taget omedelbart före furstens afresa från Rom — Det utomordentligt väl tagna porträttet, en osedvanligt vackert bild af den katolska kyrkans furste, är af särskildt intress i samband med de rykten, som talat om påvestolens förflyttning till Spanien under de vanskliga förhållanden som äro att motse i Italien.

Efter det sannolikt senaste porträttet af Grekländs lifsfarligt insjuknade konung. Senaste underrättelser äro dock något hoppfullare. Konungen är gift med en syster till kejsar Wilhelm och har emot ett starkt ententvänligt parti, med Venizelos i spetsen, häfdat Grekländs neutralitet. Fara för landets indragande i kriget blefve i händelse af konungens bortgång öfverhängande.

Efter fotografier.

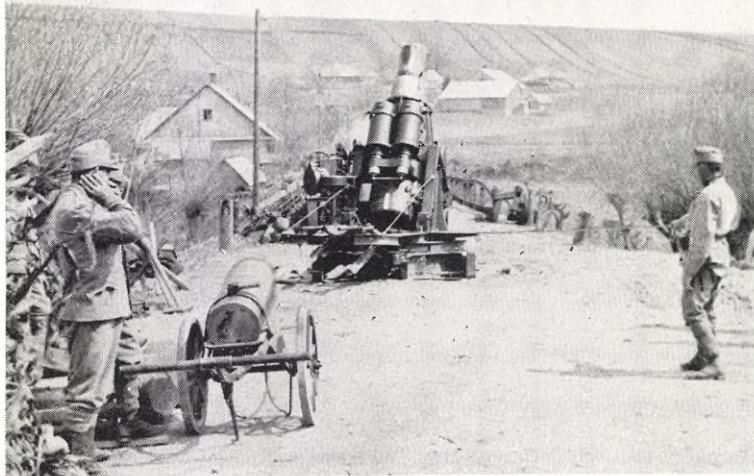
TRIENT: Rådhuset (t. v) och Dömen (t. h.)

Etich. Reigl. NUTTENBERG

TRIENT, HUFVUDSTADEN I SYD TYROLEN.

EN YPPERLIG VY ÖFVER TRIENT. GENOMFLUTEN AF ADIGE-FLODEN. — Den förnämligare delen af staden, med dess gamla, monumentala kyrko- och andra byggnader, ligger t. h. under det snökrönta bärget. Utefter dettas s. d. ligger tätt med små värshus. Staden är starkt befäst mot Italien, hvares truppstyrkor utan tvifvel komma att rikta kraftiga anfäll mot hufvudplatsen i den del af Österrike som Italien främst fördrade och kunde ha vunnit utan såväl krigiska som politiska manövrer. Vare sig staden förblir österrikisk eller ej torde den bli en af centralpunkterna för intresset vid Sydfronten.

1. FRÄMRYCKANDE INFANTERI I VESTGALIZIEN.
2. EN ÖSTERRIKISK JÄTTEMÖRSARE, "GRETA" vid rysk-bukowinska gränsen.

För fotografer att beakta:

Fotografifirma, som insänder fotografier med ensamrätt för H. 8 D. och ej lämnar samma eller liknande fotografier till annan illustrerad tidning, kommer att i så fall utöfver vanligt honorar, få sitt namn utsatt på ett i ögonen fallande sätt, då meddelande härom lämnas vid insändandet. Redaktionen.

Österrikiska Segertåg

3. KAVALLERISTYRKA OMEDELBART FÖRE ETT ANGREPP.

Kirche: Rnigt Siltresparra.

EN SVENSK KAMERA VID GORLICE.

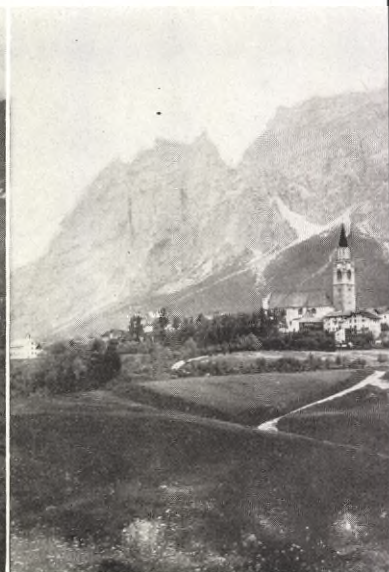

1. RYSKA STÄLLNINGAR PÅ LINJEN TARNOW - GORLICE, där genombrottet skedde. — 2. SLOTTET I DUKLA, där den ryske öfverbefälhafvaren residerat i fem månader och nu tillfångatogs. — 3. ÖFVERSTE ÅKERMAN (led af Andra kammaren) gör ob-hagliga upptäckter på några axelklaffar, inköpta af ryska fångar. — 4. 7,000 RYSKA FÅNGAR FRÅN DUKLAPASSET anlända till Gorlice, platsen för det stora genombrottet den 1 och 2 maj och för de häftigaste striderna, som i grund förstörde staden. Se vidare bilderna å sid 571 o 574. — 5. DEN AF RYSSARNE SPRÄNGDA STORA LANDSVÄGSBRON ÖFVER SAN VID SANOK.

6. ARTILLERISTÄLLNING VID BESKO där ryssarnes förtvivlade motanfall för att rädda resterna af Duklaarmén slogs tillbaka. Ögonblicksbilder tagna af en landsman omedelbart efter det stora genombrottet i Vestgalizien.

BILDER FRÅN ÖSTERRIKISK-

1. RIVA VID GARDASJÖN (*Sydtyrolen*). — 2. CORTINA (*Sydtyrolen*).
4. HAMNPARTI I TRIEST.

VÄRLDSKRIGET.

På själfva pingstdagen aflämnade Italien sin krigsförklaring till Österrike genom sitt sändebud i Wien, och världskrigets *fyrtiotredje vecka* har sålunda sett ännu en krigsteater öppnas, *den södra*. Redan den föregående veckan rådde icke längre något tvivel om att Italien med ett lättsinne utan like skulle kasta sig ut i det ödesdigra företaget, lättsinnigt icke därför att Italien var oförberedt för sin handling, men därför att kriget för dess vidkommande snarare blir en kamp mot naturförhållandena än mot Österrike. — Krigsförklaringen besvarades omedelbart af österrikarne med en rad af spridda framstötter öfver Adriatiska hafvet från Venedig ner till Barletta. *Venedig* utsattes tillika för ett *bombar-*

6. KEJSERLIGA REGERINGEN I VIENNA.

ITALIENSKA STRIDSFRONTEN.

3. KASTELLET DUINO VID GRADO, den vid italienska gränsen vid Istriens kust närmast lig-
gande österrikiska fästningen. — 5. VY ÖFVER TRIEST från kastelet.

demang från luften af en österrikisk flygeskader. För öfrigt ha få händelser ännu hunnit tilldraga sig på den nya krigsskådeplatsen. Det meddelas, att italienarne med groft artilleri beskjutit de *österrikiska gränsfästningarne i Trentino* och att smärre afdelningar öfvergått östra gränsen vid *Cormons*. Natten till den 27 företog en italiensk lufteskader en raid med åtföljande bombkastning på järnvägslinjen *Nebresina—Triest*. Beskjutningen af Tyrolerforten upphörde den 28, och italienska afdelningar vågade sig öfver gränsen. Det är mycket sannolikt, att österrikarne afvakta en senare tidpunkt, då fienden lockats längre in i alperna, för en kraftig stöt mot inkräktaren.

På den *västra krigsskådeplatsen* är att anteckna en framgång för tyskarne

Fortf. å sid. 274.

PIPAN.

FÖR HVAR 8 DAG AF HASSE Z.

JAG såg i en tidning att nu skall pipan till heders. Monopolet gör det för dyrt att röka cigarrer och cigarretter.

Härmed mina erfarenheter af pipor: Jag köpte den första en vår då jag flyttade till landet. Den pipan var en äkta Briar med märket

B. B. B., som jag aldrig förstått hvad det betyder. Han som sålde pipan, sade, att det var världens bästa pipa. Hvem kunde då underlåta att köpa den för 3,75? Mannen gaf mig också en liten bok om huru en pipa skall behandlas. Jag läste där att en Briarpipa bör första gången rökas i ett stängt rum utan annat drag än det i pipan. Den får endast stoppas till hälften.

Det var första gången jag rökte pipa och det smakade illa. Jag tänkte: du måste öfva dig! Många människor röka pipa, det ser trefligt ut! Du måste lära dig.

Jag blef bränd på tungan, men jag fortsatte. Jag led de förfärligaste kval, då jag drack eller åt salt, surt eller vatten som var kolsyradt.

Då kom en vän, som kände till pipor och sade: — Det är fel på din pipa. Du skall ha hälet *upptill* på munstycket så blir du icke bränd på tungan.

Jag gick till mannen, som sålde pipan, och köpte en med hål *upptill* på munstycket. Det var världens bästa pipa med hål *upptill* på munstycket.

Jag rökte på nytt. Och jag blef icke längre bränd på tungan. Jag blef bränd *upptill* i gommen och det var lika förfärligt.

— Det är tobaken som bränner, sade min vän, som förstod pipor. Du skall köpa en tobak som är skuren i tunna skifvor. Dem gnuggar du sönder. Af den tobaken blir du icke bränd.

Jag köpte tobak i skifvor. De voro lika stora som tvåkronor men mörkare i färgen. Jag gnuggade sönder en sådan skifva. Tobaken gick genom fingrarna utom den del som satte sig under naglarna. Och jag sade till min vän:

— Jag tror att det är mera affär att sälja sådan här tobak än att röka den.

— Det bästa sättet, sade min vän, är tobak i kapslar. Till dem får man en apparat, med hvilken man stoppar pipan. Då blir den stoppad precis som den skall och brinner lätt och jämt. Jag köpte tobak i kapslar med stopppapparat. Det gick utmärkt tills min andra vän, som förstår pipor, fick se anordningen.

— En gentleman stoppar sin pipa själf, sade han. Utan apparater och kapslar. Detta är ju lika för-

färligt som lösmanschetter och färdigsydda halsdukar.

Något så förfärligt kunde jag inte ha i mitt hus. Jag blundade och kastade alltsammans ut genom fönstret. Då detta var gjordt, sade min vän:

— Du skall röka en Calabashpipa. Du får en kall och god rök genom den och så är den vacker.

Jag köpte en Calabashpipa. Den var mycket vacker, såg ut som en blomma af ljusröd elfenben. Jag var mycket noga med att icke tappa den innan jag kom hem.

Så drog jag mig tillbaka för att röka Calabashpipan. Det gick rätt bra ehuru den fördostrade mitt ansikte något genom att lägga min ena mun-gipa på högra axeln.

Då jag rökade en stund, öppnades dörren sakt och min dotter, som är 5 år, kom in. Hon stannade i dörren och såg på mig länge och undrande. Så sade hon:

— Hvarför sitter du med en tekanna i munnen?

Då slutade jag *upp att röka pipa*.

Den bästa pipan jag sett, fanns i en pokerklubb i Chicago. Jag kom dit en natt på våren 1899 och vi voro fyra som spelade vid ett bord. Midt emot mig satt en äldre gentleman vid namn Smith-Jones. Han var en allvarlig man och han vann. Då och då hängde en pipa mellan hans tänder. Men han torr-rökte och ibland lade han pipan på bordet. Det hvar en vacker pipa. Rund och tjock och mörkbrun, väl inrökt. Smith-Jones tog in stora potter. Då jag förlorat 600 dollars, reste jag mig från stolen, böjde mig fram öfver bordet och snappade till mig den bruna vackra pipan. Smith-Jones reste sig också och i en ton som icke var vänlig, sade han:

— Hvarför tar ni min pipa?!

— Jag vill gärna se på den, sade jag. Det är en så vacker pipa.

Jag tittade i pipan. Den var tom på tobak, men där satt i stället inne i pipan en liten spegel. Då pipan låg på bordet, såg Smith-Jones i spegeln alla kort han gaf.

— Får jag låna den? sade jag.

Smith-Jones svarade icke, men han var rätt röd i ansiktet.

Jag lade pipan framför mig på bordet. Vi fortsatte spelet — och sedan var det jag som vann.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

SKYETERRIERS.

KtHol: Bengt SVFotograf.

FRÅN DEN
STORA HUND-
UTSTÄLLNINGEN
I STOCK-
HOLM

kunna vi af brist på utrymme tyvärr endast lämna vidstående bilder af de mera uppmärksammade fyrfotavännerna.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

"LOTUS."

GENOMBROTET I VÄSTGALIZIEN.

DEN AF TYSKARNE STORMADE OCH
INTAGNA STADEN GORLICE:

1. EN STADSDEL I RUINER,
2. RYSK SKYTTEGRAF TVÄRS ÖFVER
GATAN, hvaraf en liten del
synes i förgrunden. T. v. svårtsårade
ryssar innan transport till
sjukhus.
3. SÅRADE RYSSAR FÖRAS I AUTO-
MOBILER UR ELDLINIEN BAKOM
FRONTEN,

Efter fotografier till H. B. D. från
krigsfotografen vid general Macken-
sens armé.

Källa: Kem. A.-B. Bmgt Silfversparre, Sthm—Gö.

ENGELSKA MINISTÄRENS OMDANING.

NÅGRA AF DE MERA BETYDANDE NYA NAMNEN: 1. LORD LANSDOWNE, minister utan portfölj, att "vikariera" för sir Edward Grey, som af en ögonsjukdom tvingats lämna arbetet i utrikesministeriet. 2. ARTHUR BALFOUR, har öfvertagit W. Churchills sjöministerportfölj; 3. AUSTEN CHAMBERLAIN, statssekreterare för Indien; 4. LORD CURZON, förre vicekonungen af Indien, Storsigillbevarare; 5. SIR EDWARD CARSON, de irländske unionisternas främste, har ingått som justitieminister; 6. BONAR LAW, unionistledare i parlamentet, koloniminister.

Englands premiärminister Asquith meddelade den 19 maj i underhuset, att åtgärder vidtagits för en rekonstruktion af regeringen på en bredare personlig och politisk basis. Rekonstruktionen, hvilken under inga förhållanden skulle komma att beröra premiärministerns och utrikesministerns portföljer afsåge icke någon förändring i landets politik med afseende på frågan om krigets fortsättning med all möjlig energi och med alla tillgängliga hjälpmedel, liksom den icke håller innebure något uppgifvande från något partis sida af dess politiska åskådning.

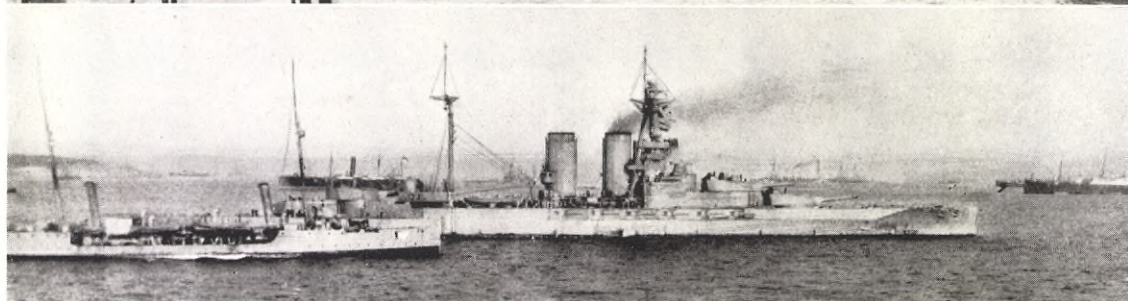
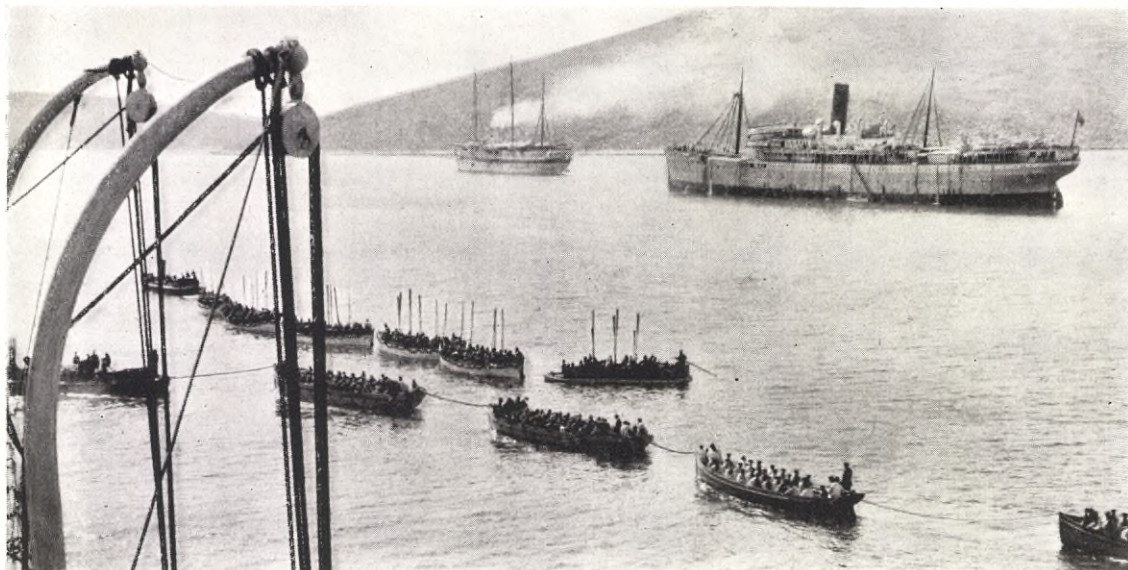
I ministären äro samtliga politiska partier representerade, en fullständig och nog så uppsendeväckande nyhet i Englands parlamentariska historia, hvilken hittills endast känt till rena partiministärer. För att bereda plats för högerens och arbetarpartiets representanter hafva ur den förutvarande

liberala regeringen utträdt lordkanslern Haldane, postminister Hobhouse, Samuel, chef för den lokala själfstyrelsen, undervisningsministern Pease, Masterman, kansler för Lancaster och arbetsminister lord Emmot.

Högermännen som inträdt i koalitionsministären äro lord Lansdowne, medhjälpare och eventuell efterträdare åt utrikesministern sir Edward Grey, högerens officiella ledare Bonar Law, förre premiärminister Arthur Balfour, sir Edv. Carson, den kände ledaren af det väpnade Ulstermotståndet mot homerule för Irland, förutvarande ministrarne Austen Chamberlain och Walter Long, förre vicekonungen af Indien lord Curzon samt lord Selborne. Arbetarepartiet representeras af sin ledare Arthur Henderson.

För öfrigt hafva en del omflyttningar ägt rum bland de kvarstående regeringsmedlemmarna.

ANFALLET MOT DARDANELLERNA.

Efter följande.

Klubb: Aem. A.-B. Bengt Sjöforsparra, Sömm-Ödg

ENGELSKA TRANSPORTFARTYG I OCH FÖR LANDSÄTTNING AF TRUPPER VID GALLIPOLI.

SLAGSKEPPET "QUEEN ELIZABETH" m. fl. af den allierade flottstyrkan vid Cap Hellas till skydd för de landsatta truppern.

Efter porträtt.

Klubb: Bengt Sjöforsparra

DEN AFGÅNGNE FÖRSTE SJÖLORDEN, AMIRAL J. A. FISHER.

Den med stora förväntningar igångsatta aktionen af de allierades flottor mot Dardanellerna har hittills icke medfört någon framgång af betydelse men väl afsevärda motgångar. De trupper som lyckats komma i land ha icke kunnat framtränga äfven om de icke heller fördrifvits; men en rad af stora franska och engelska slagskepp ha däremot skjutits i sank från turkiska befästningar eller med torpeder eller ha stött på minor och gått under, i många fall med stora förluster af människolif. Äfven i England ha röster höjts i tvifvel om det kloka i denna aktion, hvars upphofsman vore dåvarande och nu i dagarne afgångne sjöministern Winston Churchill. Och denna demission sättes i direkt samband med den allt starkare schismen mellan ministern och den samtidigt afgångne förste sjölorden, amiral J. A. Fisher, Englands främsta sjömilitära auktoritet. Att den föga gifvande men mycket tagande aktionen vid Dardanellerna spelat in i det engelska sjöministerskiftet är mer än sannolikt, och i sin ordning har detta ministerskifte medfört hela ministärens omdaning.

Tillfölje det utomordentligt rika och högaktuella in- och utländska illustrationsmaterielet för veckan ha vi nödgats låta **Veckans Porträttgalleri** stå öfver.
REDAKTIONEN.

Efter porträtt.

Klubb: Bengt Sjöforsparra

DEN AFGÅNGNE SJÖMINISTERN, WINSTON CHURCHILL.

DEN AF TYSKARNE VID GENOMBROTET I VESTGALIZIEN STORMADE OCH INTAGNA STADEN GORLICE.
 1. ERÖFRADE RYSKA SKYTTEGRÄFSTÄLLNINGAR FRAMFÖR GORLICE. I bakgrunden rökmoln från i bränd sjuåra näftaborn. 2. TYSKA TRUPPERNA SAMLAS EFTER INTAGANDET AF GORLICE för att försätta förföljandet af fienden.
 Efter fotos. till H. 8. D. från krigsfotografen vid general Mackensens armé.

Fort. fr. 569.
 nordost om Ypern, där de med hjälp af giftgaser eröfrade ett par engelska skyttegrävar den 24 och samtidigt tog ett antal maskingevär från de indiska trupperna. En viss betydelse lär vara att tillskrifva framgången. Fransmännen ha under veckan gjort ett kraftigt genombrytningsförsök vid *Lorettehöjden*, som kostat dem tämligen stora offer utan motsvarande vinst. I *Le Pretreskogen* ledo de natten till den 28 en kännbar motgång. Följande dag vunno de en framgång vid *Souchez*, där de togo ett försvarsverk och 400 fångar.

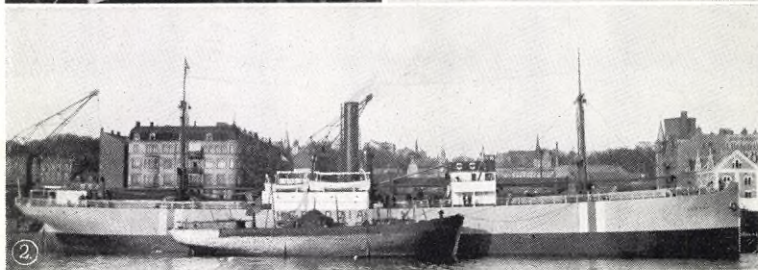
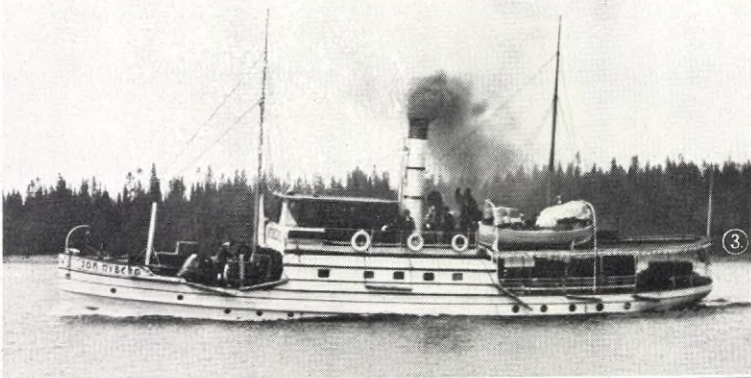
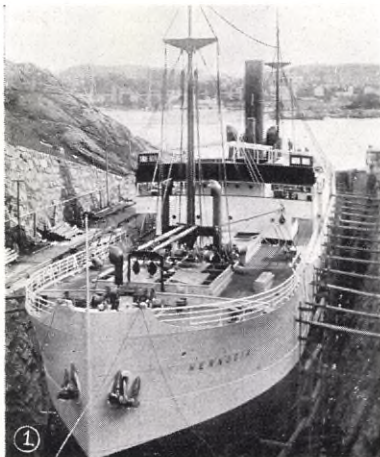
På den östra krigsskådeplatsen ha tyskar och österrikare med imponerande energi fullföljt sina segrar i Galizien i det *Mackensens* och *Linsingens* arméer haft en rad nya framgångar norr om Przemysl, tagande för hvarje dag ryssar i tusentals till fånga och för öfrigt inhöstande ett segerbyte, hvars omfattning icke kan överblickas ännu. Ryssarne göra kraftigt motstånd på skilda punkter, men deras gifna artilleristiska underlägsenhet lämnar dem ytterst små chanser att i fortsättningen kunna motstå centralmakternas tryck.

Vid *Dardanellerna* ha tyska undervattensbåtar börjat uppträda, hvilket möjligen kommer att få den verkan, att hela företaget att forcera sundet slutgiltigt måste uppges. Redan ha två engelska slagskepp, *Triumph* och *Majestic*, sänts till botten af tyska U-båtstorpeder. Man hade i England i det längsta betviilat, att U-båtarna skulle vara i stånd att ta sig fram den långa vägen ner till Dardanellerna. Det råder nu intet tvivel längre. Det blir intressant att se, om försöken trots dessa första varningar skola halstarrigt fortsättas. Man kan nu äfven vänta undervattenskriget utsträckt till *Suezkanalen*.

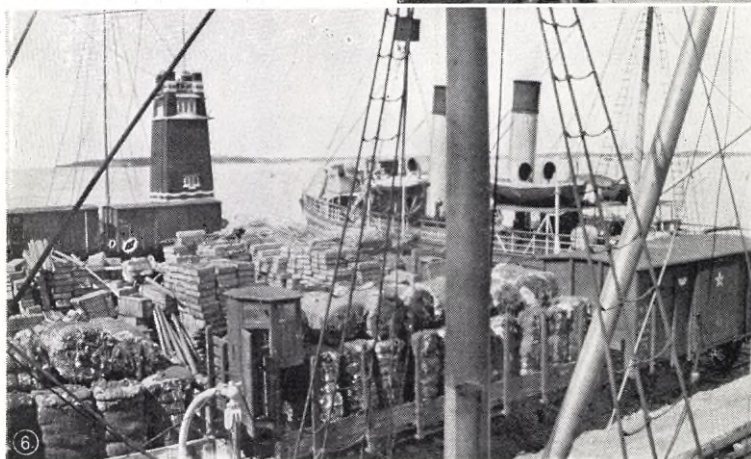
Sannolikt kommer *kabinettsrekonstruktionen i England* att ur flera synpunkter beteckna en systemförändring. Churchill har lämnat platsen som sjöminister och efterträds af Balfour; och samtidigt har amiral *Jackson* efterträd den gamle Fisher som förste sjölord. Rekonstruktionen af kabinettet innebar i korthet, att 8 af förra regeringens medlemmar lämnade plats för representanter för oppositionen.

SVENSKA OFFER FÖR KRIGFÖRING OCH OLYCKOR TILL SJÖSS.

1 OCH 7. HERNODIA. DEN STORA NYBYGGDA HERNÖSANDSÅNGAREN SOM SÅNKTS AF EN MINA UTANFÖR SÖDERARM DEN 23 MAJ. 1. I docka vid Lindholmen, Göteborg, efter första profituren (amatörfoto.) 2. I Helsingborgs hamn under sin första och sista resa. (Amatörfoto. C. Seth, Helsingborg).

Två svåra sjöolyckor, af hvilka den ena kräff ett betydande antal människolif, hafva under den senaste tiden inträffat på vår ostkust. Örnsköldsviksångaren "Johan Nyberg" har sålunda, enligt hvad anträffadt vrakgods gifvit i d handen, den 20 maj på resa mellan Husum och Nordmaling gått under med man och allt. Vid olyckstillfallet rådde klart och vackert väder med svag sjödyning. Utom kaptenen, W. Darlington, hade ångaren en besättning på fem man samt en kvinnlig betjäning af tre personer, hvarjämte en manlig passagerare medföljde. Huru vid olyckan tillgått är ännu höllet i dunkel, och då efter allt att döma ingen af de ombordvarande räddats torde saken aldrig komma att blifva fullt utredd. Det första anta andet att ångaren fallit offer för en mina har icke vunnit tilltro på sakkunnigt håll. Enligt en annan version skulle olyckan hafva förorsakats af en ångpanneexplosion.

3. ÖRNSKÖLDSVIKSÅNGAREN JOHAN NYBERG, som den 20 maj har förlöst med nio ombordvarande på resa mellan Husum och Nordmaling.

4, 5 OCH 6. NÅGRA BILDER FRÅN MÄNTYLUOTO

4 och 5. Följder af kolbrist. Gelfångaren Macedona "kolar" med björkved, som den stackars donkrymmen (4) får lansa hela dagen för att hålla ångaren uppe af vinscherna; om nättarna 'dr ha i plocka ut alla slisor ur händerna.

6. Hamnen med finske isbrytaren Martaja O servera massan af gods — Tolf svenska ångare lossade eller lastade när foton tovs.

Ångaren "Hernodia" tillhörig rederiaktiebolaget Hernodia i Hernösand och på resa dit från Göteborg, där den i dagarna färdigbyggts, stötte den 23 maj 8 distansminuter öster om Söderarms lotsplats, belägen vid nordöstra inloppet till Stockholms skärgård från Alands haf, på en mina och sönk inom några få minuter. Besättningen, 22 man, lyckades om än med yttersta nöd och utan att hinna medtaga sina tillhörigheter, rädda sig i båtarna.

Amatörfoto. E. W. E. Lönnies,

Bild: Bengt Skjerve

SVÅR JÄRNVÄGSOLYCKA I ENGLAND.

EFTER KOLLISSIONEN MELLAN TRE JÄRNVÄGSTÅG — ett lokaltåg från Carlisle, ett truppåg söderut och Londonexpressen till Glasgow. Kollisionen ägde rum nära Gretna Green, något norr om skotska gränsen.

af de svåraste som någonsin inträffat i England, kräfade ett hundratals människolif.

En fruktansvärd järnvägskatastrof inträffade den 22 maj i England vid Gretna i närheten af skotska gränsen. Genom felsignalering kom ett militärtåg, med hvilket följde 409 officerare och menige af Royal Scots att köra på ett lokaltåg, därvid framkallande en fruktansvärd förödelse.

Strax därefter rusade snälltåget från London in i ruinerna efter de två förstörda tågen ytterligare ökande katastrofens omfång. Elden, som utbröt i de hopade spillrorna försvårade i hög grad räddningsarbetet.

Järnvägsolyckan, en

En fotograf

Kliche: Bengt Skjerve

DEN LUFTBOMBARDERADE HAMNEN I VENEDIG.

foto Sjöerwall, Hudiksvall.

VENEDIGS HAMN MED ITALIENSKA KRIGSFARTYG, fotograferad af en svensk fotograf. — I bakgrunden den af de ost-rikiska flygarne äfventades bombarderade fashiorabla BADORTEN LIDO.

Kliche: Ann. A.-B. Bengt Skjerve, Sjöerwall

INNEHÅLL: Arkitekt Per Hallman (biografi och helsidesporträtt). — Svenska dagarna på Skansen. — Vorfesten i Upsala — Svenska sjöolyckor. — Engelska samlingsministären. — Världskriget i ord och bild. — Järnvägskatastrof i England — Skandinaviska handutställningen i Stockholm. — "Pipan" för H. 8 D af Hasse Z.

Utryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskild medgifvande förbjudes vid laga påoj.